

Central Topic

احکام نماز جماعت

اول: حکم قرانت خلف الإمام

قول به تفصیل

در نمازهای جهریه

قرانت امام را می شنود فيه قولان

مشهور: مکروه است

للامر بالإتصاف لسامع القرآن

و لصحيح زرارة عن أبي جعفر عليه السلام: (و إن كنت خلف إمام فلا تقرآن شيئا في الأولتين و أنصت لقراءته الخ).

و عن جماعة منهم الشهيد في الدروس بل نسب إلى المشهور الحكم بالكراهة لأن النهي عن القراءة من أجل الإلتصاف كما هو صريح الأخبار و الإلتصاف غير واجب

بعض: حرام است

للامر بالإتصاف لسامع القرآن

لأن صحيح زرارة المتقدم ورد فيه: (فلا تقرآن شيئا في الأولتين و أنصت لقراءته) فالنهي عن القراءة غير الأمر بالإلتصاف فلو سلم أن الإلتصاف غير واجب. كما هو الأقوى فيبقى النهي على حاله

در دو رکعت اول

مشهور و شهيد اول: قرانت حمد و سوره مستحب است

عن جعفر بن محمد عليه السلام: (إذا كنت خلف الإمام تولاه و تتق به فإنه يجزيك قراءته، و إن أحببت أن تقرأ فأقرأ فيما يخافت فيه) (صدائش را باین آورد).

قرانت امام را نمی شنود

در رکعت سه و چهار، اگر امام بجای تسبیحات اربعه حمد اخفاتی بخواند که معمولاً شنیده نمی شود مستحب است که حمد یا تسبیحات را بخواند (در تفسیر ابن عیارت) مصنف میان شارحان اختلاف است فراجع ان شت قال الشارح فی الروض ؛ و لم أفق فی الفقه علی خلاف فی مسألة تبیل هذا القدر من الأقوال).

دو رکعت دوم ملحق به دو رکعت اول نماز جهری (که قرانت را نمی شنود) است (حکم به استحباب).

شهد تانی: اجود الحاقی دو رکعت دوم به دو رکعت اول است در حکم استحباب قرانت حمد یا تسبیحات (چرا که دو رکعت دوم اخفاتی است پس همان حکم نشیند قرانت در دو رکعت اول نماز جهری را دارد).

دو رکعت دوم ملحق به نماز های اخفاتی است (حکم به کراهت).

قبل: ملحق به نماز های اخفاتی هستند (مشهور حکم به کراهت قرانت و شهید اول حکم به عدم کراهت کرده) چرا که دو رکعت دوم اخفاتی است پس همان حکم نماز اخفاتی را دارد

دور رکعت دوم قرانت و تسبیحات آن حرام است

زید: حکم به حرمت قرانت یا تسبیحات اربعه لصحيح زرارة عن أبي جعفر عليه السلام: (و إن كنت خلف إمام فلا تقرآن شيئا في الأولتين و أنصت لقراءته، و لا تقرآن شيئا في الأخيرتين فإن الله عز و جل) يقول المؤمنین و إذا قرئ القرآن، یعنی فی الفریضة خلف الإمام فاستمعوا له و أنصتوا لعلکم ترخفون فالأخیرتان تبع (الأولتين)

در نمازهای سریه (اخفاتی).

شهید اول در لعمه: عدم کراهت قرانت حمد و سوره

مشهور و شهید تانی و شهید اول در باقی کنیش: کراهت قرانت حمد و سوره

یکره للمأموم القراءة في الأولتين من الإختافية علی الأشهر جمعا بین ما دل علی التحريم كصحيح ابن سنان عن أبي عبد الله عليه السلام: (إذا كنت خلف الإمام في صلاة لا يجهر فيها بالقراءة حتى تفرغ و كان الرجل مأمونا علی القرآن فلا تقرأ خلفه في الأولتين و بین ما دل علی الجواز و خير المرافقي و البصري عن جعفر بن محمد عليه السلام: (إذا كنت خلف الإمام تولاه و تتق به فإنه يجزيك قراءته، و إن أحببت أن تقرأ فأقرأ فيما يخافت فيه فإذا جهر فانصت قال الله تعالى: و أنصتوا لعلکم ترخفون).

و ذهب جماعة منهم الصدوق في المقنع و ابن زهرة و العلامة في التحريیر و التنصرة و الشارح في المسالك و جماعة من المتأخرين إلى المنع لضعف خير المرافقي و البصري

من الأصحاب: قول به وجوب یا استحباب اسقاط قرانت مطلقا (چه نماز جهری یا اخفاتی قرانت را بشنود یا نشنود دو رکعت اول یا دو رکعت دوم) (شهید تانی، و هو احوط).

روی زرارة في الصحيح عن الباقر عليه السلام قال: «كان أمير المؤمنين عليه السلام يقول: من قرأ خلف إمام يأتيه به بعث علی غير الفطرة»

واجب است نیت اقتدا به امام معین (بالاتفاق بل ادعی علیه الإجماع من غير واحد، و نية الائتنام تجعل الإمامة للإمام).

بالاسم (اسمش را بدانند).

أو الصفة (وصاف او را بدانند).

أو القصد الذهنی ای اشاره الذهنیة (نیت اقتدا به امام جماعت حاضر کند اگر چه اسم و اوصاف او را نداند).

بنابراین: اگر نیت اقتدا به امام معین نکند (اقتدا کند به یکی از این دو امام) یا نیت اقتدا به دو امام یا هم کند نماز جماعت او صحیح نیست

نکته: اگر به امام حاضر اقتدا کند به این تصور که زید است اما عمرو باشد در صورتی که عمرو عادل باشد نمازش صحیح است علی المشهور

همچنین اگر خطای در تعیین امام کند (به نیت زید اقتدا کند اما عمرو باشد) جماعتش صحیح نیست

فالبطلان لعدم تحقق نية الائتنام أما بالنسبة للأول فواضح لاكتشاف الخلاف و أما بالنسبة للثاني فقدم إنشاء الائتنام به

آیا واجب است امام هم نیت جماعت کند؟ خیر مگر در نمازی که جماعت شرط صحت آن است مانند نماز جمعه البته مستحب است برای رسیدن به ثواب جماعت امام هم نیت جماعت کند و لو در أثناء نماز

نکته: در تمام موارد بیان شده جماعت باطل می شود نه نماز (نماز شخص فرادی می شود).

دوم: حکم وجوب تعیین امام

قطع نماز نافله

قطع نماز نافله جائز است زمانی که امام تکبیرة الإحرام نماز واجب را گفته است

لا خلاف في أنه إذا دخل الإمام في الفريضة و كان الإنسان في نافله أن يقظها و يستأنف مع الإمام الفريضة لما يستفاد من أهمية الجماعة علی النافلة بعد جواز قطع النافلة

قطع نماز نافله جائز است زمانی که نماز جماعت واجب بر پا شده (قبل از تکبیر امام زمان قد قامت الصلوة) برای اینکه به ثواب تمام نماز جماعت برسد.

شهید اول در لعمه: قطع نماز واجب جائز نیست (قبل یقطع).

شهید تانی و شهید اول در غیر کتاب لعمه: قطع نماز واجب جائز است اگر بترسد که به هیچ بخشی حتی یک رکعت از نماز جماعت هم نمی رسد و هوقوی

ثم المراد بخوف الفوات هو فوات الجماعة بأسرها بالنسبة للفرع الأخير، و أما بالنسبة لغيره فخوف الفوات هو خوف فوات أي شيء منها حتى الجزء الأول من الفاتحة

شهید اول در بیان: حکم قطع نماز واجب مانند قطع نماز نافله است حتی اگر خوف فوت جماعت هم نباشد با برپایی نماز جماعت می تواند نماز واجب فرادیش را قطع کند

قطع نماز برای رسیدن به جماعت واجب

قطع نماز واجب

دیدگاه دیگر شهید اول

از نماز واجب به مستحب عدول کند و نماز را در دو رکعت تمام کند (و هو حسن).

قبل از عبور از دو رکعت حسن است

اگر خوف جماعت را ندارد عدول به نیت نماز استحبایی و اتمام نماز در دو رکعتی حسن است به این دلیل که جمع کند بین درک استحباب جماعت و ترک ابطال عمل (لا تبطلوا أعمالکم) و اگر خوف فوت جماعت را دارد از همانجای نماز عدول به نماز مستحب می کند و نماز را قطع می کند

استمرار نماز واجب و قطع نکردن آن

عدول از نماز واجب به مستحب و قطع نماز واجب و فيه قوة

نکته: اگر امام جماعت امام معصوم علیه السلام باشد قطع نماز مطلقا (در تمامی موارد) مستحب است

لصحيح سليمان بن خالد عن أبي عبد الله عليه السلام: (عن رجل دخل المسجد فافتتح الصلاة فبينما هو قائم يصلي إذا أذن المؤذن و أقام الصلاة، قال عليه السلام: فليصل ركعتين ثم ليستأنف الصلاة مع الإمام (و لتكن الركعتان تطوعا)